

deres Tal. Bagerens Raisonnement er i det Hele taget i denne Sag noget besynderligt; de sige paa den ene Side: det er en stor Fordeel for os at have vore Bagergaarde, og paa den anden Side sige de: Priserne paa Brød i Kjøbenhavn ere saa lave, som de kunne være; men hvorledes kan det dog være et stort Privilegium at have Bagergaarde, naar Priserne paa Brødet i Kjøbenhavn alligevel ere saa lave, som de fornuftigviis kunne være? Disse Spørgsmaal staae jo i en nødvendig Betyrrelsesvirkning med hinanden; men jeg mener, at netop det Omvendte er Tilfældet i begge Henseender. Det er høist rimeligt, at Bagerne ikke have havt nogen virkelig stor Fordeel af at have havt deres Bagerprivilegier, og det er ogsaa høist rimeligt, at Kjøbenhavns Indvaanere have havt stort Tab af, at Privilegierne have eksisteret; thi det gaaer her som med alle Monopoler, at de ikke ere til sand Fordeel for dem, som have dem; thi de lægge Hænderne i Skjød og gjøre ikke ud af deres Næringsdrift, hvad de kunde og burde gjøre; men derfor ere de ligesuldt til Skade for dem, der maae skatte til dem. (Hør!)

De 50 Bagerer staae her paa den ene Side; og jeg har udviklet, hvilke Billigheds-Hensyn der kunne gjøre sig gjældende med Hensyn til dem; men hvem er det, der staaer ligeoverfor dem? det er den kjøbenhavnske Befolkning, det er Kjøbenhavns 130,000 Indvaanere. Og vil man, som jeg har hørt af Adskillige, sige: hvad gjør det for den Enkelte at give en Stilling mere for Brødet: saa svarer jeg, det gjør maaskee ikke noget for de 30,000; men for de 100,000, — og det er ikke for høit anslaaet, — vil det ganske sikkert mellem Aar og Dag være en betydelig Gjenstand, hvad Prisen er paa den første Livsforbrødenhed, og der er Mange, for hvem dette vil være en Sag af overordentlig Betydning. Det er altsaa disse 100,000, hvis Billighedskrav staaer ligeoverfor Bagerens, og hvorledes vil nu deres Raisonnement blive? Det maa blive dette: Bagerne have i en Række af Aar havt den Rettighed, om hvilken selv deres Forvarere erkjende, at den ikke strengt juridisk kan forsvares, om hvilken Alle erkjende, at den er en Indskrænkning i det almene Vel, og specielt i den kjøbenhavnske Communes Vel,

og om hvilken det maa erkjendes, at den har været os, som have skattet til den, til stort Tab; — men er da det, at Bagerne have havt denne Ret saalænge, er dette en Grund til, at de endnu i 10 Aar skulle kunne beskatte os? Og er dette Raisonnement ikke sandere end det omvendte, at, fordi Bagerne have havt denne Ret saalænge, skulle de have den endnu i 10 Aar, ja efter Nøgles Mening endog have den i det Uendelige; thi det maa vel mærkes, at, naar de enten beholde den eller faae fuldstændig Erstatning, da bliver Realiteten den, at de faae Retten i det Uendelige (Hør!). Og, naar denne Paastand fremføres af den fattigere Deel af den kjøbenhavnske Befolkning, da kan jeg ikke undlade at anføre endnu et Datum. En enkelt Bager her i Kjøbenhavn sælger for 5½ sk. pr. Pd. det samme Brød, som af de fleste Bagerer sælges for henimod 7 sk., nemlig Fransbrød af hvad man kunde kalde anden Klasse. Dette samme Brød kan dog alligevel efter en Beregning, hvis Grundlag, om jeg ikke huffer feil, endogsaa er bifaldet af Laugsoldermanden, sælges for en Priis af 4½ sk. Naar nu een Bager, til hvem naturligviis ikke alle Kjøbenhavnerne kunne henvende sig, kan sælge dette Brød saa meget under den almindelige Priis, og det godtgjøres, at det kan sælges endog betydeligt under den Priis, han sælger det for: saa er det dog vel tydeligt, at det bliver en stor Gjenstand for den, som har Mange at føde, om han maaskee daglig kan spare 1 eller 2 sk. for hver af dem, han skal føde. Den Sag, som her er Tale om, er saaledes ingenlunde uvigtig; den er vigtig i sit Princip, men den er ogsaa vigtig ligeoverfor den uformuende Deel af Kjøbenhavns Befolkning. Og denne Befolkning, skulde den ikke have særligt Krav paa, at vi i nærværende Sag tage os af den, naar dette kan skee med Ret og, som jeg har søgt at vise, med Billighed? Jeg mener i Sandhed jo! — Forrige Aar var der Tale om at have en Frihed, et Privilegium, som var vel saa fuldt hjemlet for den kjøbenhavnske Befolkning, som nærværende Privilegium er hjemlet for Bagerne, nemlig Frihed for almindelig Bærnepligt. Vi sagde dengang: det er til Bedste for Almeenheten, at denne Frihed hæves, derfor skal den hæves; — den blev